

Eski Türk Dili Sorular (Toplu)

1) “Tonyukuk Yazıtı”nı 1897’de Moğolistan’da Tola Irmağı kenarında bulan kişi kimdir?

F. Klementz

2) Kül Tigin ve Bilge Kağan yazıtlarını 1889 yılında kim bulmuştur?

M. Yadrintsev

3) Kültigin ve Bilge Kağan’ın batı yüzleri hangi dille yazılmıştır?

Çince

4) Orhun alfabesinin çözülmesinden sonra yazıtlarla ilgili ilk yayın kim tarafından yapılmıştır?

W. Radloff

5) Türkiye’de “Orhun Yazıtları” ile ilgili ilk yayın yapan kişi kimdir?

Necip Asım Yazıksız

6) 1825’ten 25 Kasım 1893’e kadar Türkçenin en eski yazılı metni olarak bilinen ve yerini 1893’te Köktürk bengu taşlarına bırakan yapıt hangisidir?

Kutadgu Bilig

7) Tarihi bilinen ve bugüne ulaşan en eski Türk yazıtı hangisidir?

Çoyr (Çoyren)

8) Türk hatıra edebiyatının ilk temsilcisi ve ilk Türk tarihçisi olarak kabul edilebilecek kişi kimdir?

Tonyukuk

9) Türk hitabet edebiyatının ilk büyük örneği kabul edilebilecek yapıt hangisidir?

Bilge Kağan Yazıtı

10) Yenisey Yazıtları hangi alfabeye yazılmış ve hangi ulusa ait olduğu tahmin edilmektedir?

Orhun – Kırgızlar

11) Orhun alfabesinde kaç ünlü, kaç ünsüz harf bulunmaktadır?

Ünlü: 4, ünsüz: 34

12) Uygur yazısı çözümlendikten sonra Uygurca metinlerin yayımlandığı ilk süreli yayın hangisidir?

Uigurica

13) Uygurca metinlerin yayımlandığı süreli yayınlar hangileridir?

Uigurica, Manichaica, Türkische Turfan-Texte (TTT), Berliner Turfantexte (BTT)

14) Adı bilinen ilk Türk şairi kimdir? (Edebiyatımızın ilk aşk şiirini de yazmıştır)

Aprın Çor Tigin

15) Uygur Dönemi’nde Mani çevresinde “nesir” biçiminde yazılan yapıtlar hangileridir?

İrk Bitig (Fal Kitabı), Huastuanift, İki Yıltız Nom (İki Kök Kanunu)

16) Burkancı Uygurlardan adı bize kadar ulaşan şairler kimlerdir?

Pratya-şiri, Çısuya Tutung, An-tsang Hanlin Keyşi, Ki-Ki, Şingku Şeli Tutung, Asıg Tutung, Çinaşiri

17) Burkancı rahip ve rahibelerin hayatını, günlük yaşamlarını düzenleyen kuralları içine alan nesir biçimindeki eserler ne ad verilir?

Vinayalar

18) Uygur Dönemi'nde tarihi Burkan'ın ve gerekse bütün burkanların verdikleri veya vermiş olduklarına inanılan 'vaazları' bir araya toplayan yapıtlara ne ad verilir?

Sütra (südur)

19) Sudurlar içinde yer alan ve Uygur dil ve edebiyat metinleri arasında özel bir yere sahip olan bir hayli uzun masallara ne ad verilir?

Uygurların çatik dediği jâtağa türü

20) Uygur Dönemi'nde Burkancılığın metafizik yönünü işleyen eserlere ne ad verilir?

Abidarmalar

21) Çinlilerin "Edebü'l-mülük", maşrıklıkların "Zinetü'l-ümera" ve İranlıların "Şahname-i Türkî" adıyla tanıdıkları eser hangisidir?

Kutadgu Bilig

22) ---- (hükümdar) "gün doğdu, doğan güneş", adaleti temsil eder.

---- (vezir) "ay doldu, dolunay", baht, mutluluk, talih ve ikbali temsil eder.

---- (vezirin oğlu) "övülmüş", akıl ve anlayışı temsil eder.

---- (vezirin kardeşi) "uyanık", dünya işlerinin sonunu, akıbeti temsil eder.

Yukarıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Kün Togdı, Ay Toldı, Ögdülmiş, Ogdurmış

23) Uygur alfabesini ilk çözümleyen bilim adamı kimdir?

F. W. K. Müller

24) Uygurcaya çevrilmiş en hacimli sudurdur. "Altın ışık" anlamına gelir. Beş Balık'lı Şingku Seli Tutuñ tarafından Çince'den Uygurcaya çevrilmiştir. Şingku Seli Tutuñ birçok ilâveyle eseri genişletmiştir. Burkancılığın esaslarını, felsefesini ve Buda'nın menkıbelerini anlatan bir eserdir. İçinde çatikler ve şiir parçaları da bulunmaktadır. Burkancılığa ait konular eserde geniş izahlarla ve açık bir üslûpla anlatılır.

Yukarıda tanıtılan yapıt hangisidir?

Altun Yaruk

25) Uygurlar arasında çok yayılmış olan dinî bir eserdir. Çince'den çevrilmiş olan ----, Burkancılığa ait dinî-ahlâkî inanışlarla bazı pratik bilgileri ihtiva eder. Kısa cümleleri, açık ve samimî ifadesi, zengin kelime hazinesi ile dikkate değer bir üslûbu vardır.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere hangi yapıt getirilmelidir?

Sekiz Yükmek

26) Asıl adı Edgü Ögli Tigin ile Ayıg Ögli Tigin (İyi Düşünceli Şehzade ile Kötü Düşünceli Şehzade) olan yapıt en tanınmış çatiklerden biridir. Kansu vilâyetindeki Bin Buda mabetlerinde bulunan bu eserde, iyi yürekli bir şehzadenin bütün canlılara yardım etmek ve canlıların birbirlerini öldürmelerine engel olmak üzere çok değerli bir mücevheri ele geçirmek için çıktığı maceralı yolculuk anlatılır.

Yukarıda tanıtılan yapıt hangisidir?

Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi

27) İslâmî Türk edebiyatının bize kadar gelen ilk tevhit ve münacat örneği hangi yapıtta yer alır?

Kutadgu Bilig

28) "Kutadgu Bilig" in bulunan ilk nüshası olan Herat Nüshası hangi alfabeyle yazılmıştır?

Uygur alfabesi

29) "Kutadgu Bilig" le ilgili ilk yayın kim tarafından yapılmıştır?

Armin Vambery

30) Radloff tarafından "Türkolojinin babası" sayılan 11. yüzyıl Türk yazarı kimdir?

Kaşgarlı Mahmut

31) Koşma tarzının Türk edebiyatındaki ilk örnekleri olan dörtlükler hangi yapıtta yer alıyordu?

Dîvânü Lügati't-Türk

32) İlk İslami eserlerden hangilerinin Uygur alfabesiyle yazılmış nüshaları vardır?

Kutadgu Bilig, Atebetü'l-hakâyık

33) Tasavvuf edebiyatının ilk örneği kabul edilen yapıt hangisidir?

Divan-ı Hikmet

34) Dîvânü Lügati't-Türk'ün tek yazma nüshası kim tarafından bulunmuştur?

Diyarbakırlı Ali Emiri Efendi (Ali Emiri Efendi İstanbul'da Beyazıt Camii yanındaki sahafta kitabı görünce tanımış ve hemen satın almak istemiştir, ancak parası yetmeyince borç para bularak almayı başarmıştır.)

35) Sav, sagu, koşuk, Alp Er Tunga Destanı ve Şu Destanı hakkında bilgiler ilk kez hangi yapıtta yer almıştır?

Dîvânü Lügati't-Türk

36) Dîvânü Lügati't-Türk'le ilgili ilk araştırmayı yapan ve eseri dört cilt biçiminde yayımlayan Türk araştırmacı kimdir?

Besim Atalay (Uşaklı kendisi)

37) İslâmî Türk edebiyatının bilinen ilk büyük eseri hangisidir?

Kutadgu Bilig

38) İlk mesnevi ve aruzla yazılan ilk yapıt hangisidir?

Kutadgu Bilig

39) Türk dili coğrafyasını gösteren ilk harita hangi yapıtta yer almaktadır?

Dîvânü Lügati't-Türk

40) "Kutadgu Bilig", Fars edebiyatındaki hangi yapıt örnek alınıp onunla aynı aruz kalıbı ile yazılmıştır?

Şehname

41) Uygurca yazılmış şiirler üzerinde yapılan en kapsamlı çalışma olan Eski Türk Şiiri adlı eser, kime aittir?

Reşit Rahmeti Arat

42) Orhun ve Uygur Türkçelerinin ilk gramer çalışmasını kim yapmıştır?

A. Von Gabain